

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wykonywania pracy przez cudzoziemców bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę jest wykonaniem delegacji wynikającej z art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.).

Rozporządzenie określa w szczególności:

1. podmioty zwolnione z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę,
2. sytuacje, w jakich mają zastosowanie przepisy.

W stosunku do obowiązującego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie wykonywania pracy przez cudzoziemców bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz. U. Nr 153, poz. 1765, z późn. zm.) rozporządzenie wprowadza następujące zmiany:

1. zwolnieni z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę zostali studenci, jeżeli wykonują pracę w ramach współpracy publicznych służb zatrudnienia. Przepis ten będzie miał zastosowanie, w szczególności, do studentów niemieckich, którzy zamierzają wykonywać pracę w Polsce w ramach polsko – niemieckiego Porozumienia o wzajemnym zatrudnianiu pracowników sezonowych i studentów. Wprowadzenie tego przepisu uważa się za zasadne ponieważ ww. Porozumienie zakłada zasadę wzajemności (co roku na jego podstawie podejmuje pracę w Niemczech około 6 tys. polskich studentów) i skala zjawiska w Polsce jest niewielka (nie wpływa niekorzystnie na rynek pracy),
2. stanowi, iż nie potrzebują zezwolenia na pracę obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, obywatele państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależącego do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, jeżeli wykonują pracę w zarządach osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą. Obywatel państwa członkowskiego UE zakładający i prowadzący spółkę poprzez pełnienie funkcji w jej zarządzie korzysta z pierwotnej swobody prowadzenia działalności gospodarczej wynikającej bezpośrednio z art. 43 TWE. W celu pełnej realizacji art. 43 TWE nie można wymagać od ww. zezwoleń na pracę. W związku z zasadą bezpośredniego stosowania przepisów TWE regulacja ma charakter „porządkowy”. Analogiczne zasady odnoszą się do obywateli państw EOG nie należących do UE oraz Konfederacji Szwajcarskiej,
3. określa, że nie potrzebują zezwoleń na pracę cudzoziemcy nie posiadający obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej, obywatelstwa państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależącego do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, jeżeli są uprawnieni do przebywania i zatrudnienia w tym państwie i zostali czasowo delegowani do Polski przez swojego pracodawcę celem zrealizowania danej usługi.

Regulacja ta ma na celu uwzględnienie w polskim ustawodawstwie orzeczeń Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości odnoszących się do zakresu stosowania dyrektywy 96/71, w przypadku delegowania pracowników pochodzących z państw trzecich : Rush Portuguesa (C-113/89) i Vander Elst (C-43/93),

4. dopuszcza się do polskiego rynku pracy obywateli Republiki Turcji po upływie czteroletniego okresu wykonywania pracy na podstawie zezwolenia na pracę oraz członków rodziny obywatela Republiki Turcji, który wykonuje pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zamieszkują oni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres minimum pięciu lat. Regulacja ta ma na celu uwzględnienie w polskim ustawodawstwie art. 6 i 7 decyzji nr /80 Rady Stowarzyszenia z dnia 19 września 1980 r.

w sprawie rozwoju stowarzyszenia, które to przepisy dotyczą uprawnienia do podjęcia pracy. Przedmiotowa decyzja wydana została na podstawie Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w dniu 12 września 1963 r. w Ankarze przez Republikę Turcji z jednej strony i przez państwa członkowskie EWG oraz Wspólnotę z drugiej strony (*Układ* został zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu tej ostatniej decyzją Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r (Dz. Urz. Z 1964 r., 217, str. 3685),

5. dopuszcza się wykonywanie pracy bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę cudzoziemców, którzy zatrudnieni są jako pracownicy naukowcy w podmiotach mających status jednostek badawczo – rozwojowych – zgodnie z ustawą z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 ze zm.). Ze względu na konieczność spełnienia wymogu posiadania określonych kwalifikacji (tytułu naukowego) nie jest zasadne poddawanie ww. grupy reglamentacji administracyjnej,
6. dopuszcza się możliwość wykonywania pracy bez zezwolenia przez lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarki i położne, którzy są absolwentami polskich uczelni lub szkół i realizują obowiązkowe staże podyplomowe,
7. precyzuje się, że nauczycielami języków obcych mogą być cudzoziemcy pod warunkiem, że język którego uczą jest ich językiem ojczystym,
8. dopuszcza się możliwość wykonywania pracy bez zezwolenia przez nauczycieli języków obcych wykonujących pracę w zakładach kształcenia nauczycieli oraz rozszerza zakres podmiotów, w których mogą wykonywać prace nauczyciele języków obcych, jeżeli język ten jest ich językiem ojczystym,
9. dopuszcza się możliwość wykonywania pracy bez zezwolenia przez cudzoziemców, którzy uczestniczą we wdrażaniu systemów uzbrojenia określonych w odrębnych umowach. Przepis ten ma na celu objęcie regulacją cudzoziemców zaangażowanych w proces wdrożeniowy, który jest ważny dla obronności Rzeczypospolitej Polskiej oraz przyczyni się do zwiększenia operatywności zaangażowanych w proces ekip zagranicznych, co także leży w żywotnym interesie kraju,
10. dopuszcza się możliwość wykonywania pracy przez cudzoziemców na rzecz posłów Parlamentu Europejskiego, w związku z pełnioną funkcją. Zasadność tego przepisu związana jest ze szczególnym charakterem pracy tych osób, co powinna wykluczyć interwencję państwa (np. kierowanie na oferowane miejsce pracy osób przez powiatowe urzędy pracy),
11. dopuszcza się możliwość powierzenia cudzoziemcowi będącemu obywatelem państwa graniczącego z Rzeczypospolitą Polską wykonywania pracy w sektorze rolniczym. Przepis odnosi się do cudzoziemców - obywateli Ukrainy, Rosji, Białorusi i Niemiec, którzy uzyskają uprawnienie do wykonywania pracy w danym sektorze, do 3 miesięcy w ciągu kolejnych 6 miesięcy. Ww. państwa nawiązały z Polską umowy w zakresie zatrudnienia. Z tego względu, jak również ze względu na bliskość geograficzną, zasadne jest aby obywatele tych państw uzyskali uprawnienie do krótkoterminowej pracy w sektorze rolnym. Jak wskazują raporty obywatele „starych” państw członkowskich niechętnie podejmują prace sezonowe w rolnictwie ze względu na uciążliwość takiej pracy, znaczny wysiłek fizyczny oraz niskie zarobki. Problem ten zaczyna też dotyczyć również polskie rolnictwo, szczególnie sadowników i producentów owoców miękkich. Dlatego też - ze względu na nasilające się interwencje producentów rolnych, którzy sygnalizowali niedobory siły roboczej w gospodarstwach rolnych (wsparte zapytaniami i interpelacjami poselskimi) – wprowadzono przedmiotowy przepis. Jakkolwiek trudno jest oszacować ilu cudzoziemców skorzysta z regulacji można przyjąć, że wprowadzenie ułatwień w zatrudnieniu sezonowym cudzoziemców ograniczy ich zatrudnienie nielegalne. Ponadto, ze względu na niskie zarobki, które można uzyskać w sektorze

rolnym , wprowadzenie przepisu nie powinno spowodować niezadowolenia ze strony polskich pracowników.

Ocena przewidywanych skutków społeczno – gospodarczych wynikających z rozporządzenia (OSR)

Zakres Oceny Skutków Regulacji

Zmiana regulacji w stosunku do przepisów obecnie obowiązujących wynika z konieczności wdrożenia przepisów wspólnotowych oraz z konieczności wprowadzenia regulacji odnoszącej się do sektora rolnego, o której mowa w pkt. 11 uzasadnienia.

Podmioty objęte rozporządzeniem

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia bezpośrednio dotyczyć będą:

- cudzoziemców zwolnionych z obowiązku posiadania zezwolenia. Regulacje nie spowodują zmian w sytuacji podmiotów, których dotyczą. Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na prawa nabyte i w żaden sposób nie będzie ich naruszać.

Skutki wprowadzenia rozporządzenia

- *wpływ regulacji na sektor finansów państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego*

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na dochody i wydatki z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

- *wpływ regulacji na rynek pracy*

Biorąc pod uwagę nieznaczną skalę zjawiska należy przyjąć, iż rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy. W odniesieniu do pkt 11 uzasadnienia można przyjąć, że względu na niskie zarobki, które można uzyskać w sektorze rolnym, wprowadzenie przepisu odnoszącego się do cudzoziemców wykonujących prace w sektorze rolnym nie powinno spowodować niezadowolenia ze strony polskich pracowników oraz zwiększenia bezrobocia.

- *wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw*

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na segmenty rynku i zakłócać mechanizmów konkurencji. Przedmiot regulacji nie stanowią bowiem kwestie konkurencji, monopolizacji, prywatyzacji, itp. Regulacje nie zmieniają także istoty funkcjonowania gospodarki oraz zadań i roli przedsiębiorców.

- *wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny*

Rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Zakres konsultacji:

Projekt rozporządzenia przekazany został do konsultacji międzyresortowych oraz do opinii marszałkom województw i wojewodom.

Projekt rozporządzenia przekazany został do konsultacji następującym partnerom społecznym:

1. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”,
2. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
3. Business Centre Club,
4. Krajowa Izba Gospodarcza,
5. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
6. Konfederacja Pracodawców Polskich,
7. Związek Rzemiosła Polskiego,

8. Forum Związków Zawodowych.

Projekt zamieszczony został także na stronach internetowych resortu.

Wyniki konsultacji społecznych

Uzyskano opinie następujących partnerów społecznych:

1. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
2. Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych "Lewiatan",
3. Konfederacji Pracodawców Polskich,
4. Związku Rzemiosła Polskiego.

Zastrzeżenia do projektu zgłosiło jedynie Ogólnopolskie Porozumienie Związków zawodowych. Związek krytycznie ocenił charakter regulacji § 2 pkt 27, która odnosi się do zwolnienia cudzoziemców z wymogu posiadania zezwolenia na pracę w sektorze rolnym. W opinii Związku przepis ten nie wprowadza minimalnych sztańdarów dotyczących wynagrodzenia i pracy. Ponadto wspomniana regulacja nie została wprowadzona odpowiednią analizą zapotrzebowania na pracę w sektorze rolnym. Uwagi OPZZ nie zostały uwzględnione z powodu pilności przeprowadzenia prac w rolnictwie.

Podmioty prowadzące działalność lobbingową nie zgłosiły zainteresowania pracami nad projektem w trybie przewidzianym ustawą o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej wydał pozytywną opinię odnośnie zgodności projektu z prawem europejskim.

Planuje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem ogłoszenia ze względu na konieczność szybkiego wejścia w życie regulacji określonej w § 2 pkt 27 projektu, co nie jest sprzeczne z zasadami demokratycznego państwa prawnego.